

ره‌یافت من | اجزای سیستم کنترل داخلی: فعالیت های نظارتی

شماره ۱۸ تاریخ ۱۰ اسفند ماه ۱۴۰۳

محمد علی باقرپور ولاشانی

هیات علمی دانشگاه فردوسی مشهد

رئیس هیات مدیره شرکت ره‌یافت و راه‌برد نواندیشان پویا (ره‌نو)

در نوشتار قبلی (ره‌یافت من: شماره ۱۷) مطالبی در باره جزء چهارم سیستم کنترل داخلی تحت عنوان "اطلاعات و ارتباطات" بیان گردید. در این نوشتار، مطالبی در خصوص جزء پنجم سیستم کنترل داخلی تحت عنوان "فعالیت های نظارتی" ارائه خواهد شد. فعالیت های نظارتی شامل ارزیابی های مستمر، مجزا یا ترکیبی از آنها بوده که جهت حصول اطمینان نسبت به این که تمامی اجزای سیستم کنترل داخلی شامل کنترل های لازم جهت اجرایی نمودن اصول در هر جزء، وجود داشته و بطور اثربخش فعالیت نموده، بکار گرفته می شوند. یافته ها و نتایج حاصل از این فعالیت ها، به موقع تجزیه و تحلیل شده و نقاط مستعد بهبود و موضوعات مهم به مدیریت ارشد و هیات مدیره جهت انجام اقدامات لازم گزارش می شوند. بطور کلی، هدف از انجام فعالیت های نظارتی حصول اطمینان از وجود، فعالیت و عملکرد اثربخش هر یک از اجزای سیستم کنترلی و خود سیستم به عنوان یک کل می باشد. طبق کوزو (۲۰۱۳) بین یک فعالیت کنترلی با یک فعالیت نظارتی تفاوت وجود دارد. فعالیت کنترلی در واقع پاسخی به یک ریسک خاص بوده و برای جلوگیری، کشف و اصلاح اشتباهات طراحی می شوند. در حالی که یک فعالیت نظارتی این سوال را مطرح نموده که چرا اشتباهات وجود داشته و سپس مسئولیت اصلاح آنها را به افراد مناسب واگذار می نماید. همچنین، یک فعالیت نظارتی ارزیابی نموده که آیا کنترل ها در هر کدام از اجزاء آنطور که مد نظر بوده فعالیت می نمایند یا خیر.

ارزیابی های مستمر در عملیات و فعالیت های روزمره ایجاد و همزمان با انجام آنها توسط سرپرستان و مدیران صورت می گیرند. ارزیابی های مجزا، بطور دوره ای توسط مدیران،

حساب‌رسان داخلی و اشخاص بیرونی مستقل انجام می‌شوند. ارتباط مستقیمی بین اثربخشی فعالیت‌های نظارتی مستمر و میزان، نوع و ماهیت فعالیت‌های نظارتی مجزا وجود دارد. بدین معنی، که هر چه اثربخشی آنها بیشتر باشد نیاز کمتری به انجام یا اجرای فعالیت‌های نظارتی موردی خواهد بود یا حتی ممکن است میزان و نوع آنها نیز تغییر نماید. همچنین، فعالیت‌های نظارتی موردی (دوره‌ای) مکمل نظارتهای مستمر و باعث افزایش اثربخشی آنها می‌باشند.